Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Jennifer Hofland, Bram de Boer
Kenmerk	34224983
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 vast te stellen, op basis waarvan de gemeente de komende 4 jaar werkt aan een veilige stad voor inwoners, ondernemers en bezoekers van Utrecht, met als belangrijkste punten:
    a. Continueren van doelstellingen uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026:
        i. Terugdringen van overlast en criminaliteit en de wijkveiligheid te vergroten;
        ii. Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit, en in het bijzonder tegengaan van ondermijning in de zorg;
        iii. Beschermen democratische rechtsorde (waaronder het tegengaan van excessen door maatschappelijk onrust);
    b. Aanvullend de volgende doelstellingen toe te voegen:
        i. Veilige stad voor vrouwen;
        ii. Weerbare samenleving;
    c. Bij alle thema's specifiek aandacht hebben voor de manier waarop digitale technische ontwikkelingen enerzijds en de online leefwereld anderzijds de problematiek versterken of nieuwe risico’s creëren, die veiligheid en leefbaarheid in stad en buurt direct beïnvloeden, en is dit geen aparte doelstelling meer.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Met de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 wordt de koers voor het Utrechtse veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar vastgesteld. De agenda bouwt voort op de bestaande doelstellingen uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026 door in te zetten op het integraal terugdringen van overlast en criminaliteit in wijken en buurten, het tegengaan van de ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit, en het beschermen van de democratische rechtsorde en tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust. Daarbij nemen we accentverschuivingen, zoals die naar ondermijning in de zorg, mee in de nieuwe Veiligheidsagenda. Daarnaast worden twee nieuwe doelstellingen toegevoegd: we willen dat Utrecht een veilige stad is voor vrouwen en dat de weerbaarheid van de samenleving wordt versterkt door voorbereid te zijn op de gevolgen van maatschappelijke ontwrichting door een grootschalige en langdurige crisis. Bij de uitvoering van alle doelstellingen wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan zowel fysieke als digitale componenten van veiligheidsvraagstukken.

Context

Aanleiding

Het huidige integraal veiligheidsplan 2023-2026 (IVP, Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026), dat de gemeenteraad eens in de vier jaar vaststelt (artikel 38b Politiewet), loopt eind dit jaar af. In het IVP worden de lokale prioriteiten op het gebied van veiligheid beschreven. Voor de gemeenteraad is het IVP het instrument om te sturen op lokaal veiligheidsbeleid en de aanpak van veiligheidsproblemen.

“Iedereen, wie je ook bent en welke keuzes je ook maakt, moet veilig kunnen zijn in onze stad.” (uit het Coalitieakkoord 'Voor Uuuu' 2026-2030, gemeente Utrecht). In het coalitieakkoord is veiligheid een duidelijke prioriteit. Er wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het zorgen voor een veilige stad voor vrouwen en leden van de LHBTQIA+ gemeenschap, aan het aanpakken van ondermijnende (drugs)criminaliteit, aan het tegengaan van overlast en criminaliteit en tegelijk het vinden van passende zorg voor de mensen die overlast veroorzaken, het bestrijden van polarisatie en aan het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving tegen crises. Met de Veiligheidsagenda geven we invulling aan deze ambities en bouwen we voort op wat de afgelopen jaren is bereikt.

De doelstellingen zijn geformuleerd op basis van actuele trends en data (waaronder de Utrecht Monitor), professionele inzichten en analyses. We constateren dat:

- Utrecht onverminderd een centrale rol speelt in de (inter)nationale drugshandel. Daarbij zien we de ontwikkeling dat criminelen zich toegang hebben verschaft tot de zorgsector.
- Overlast en criminaliteit is toegenomen in de wijken.
- Internationale gebeurtenissen, zoals conflicten in o.a. het Midden-Oosten en Oekraïne, zichtbaar invloed hebben op gevoelens van angst, boosheid en onzekerheid onder inwoners. Deze gevoelens vertalen zich lokaal en ook online in spanningen tussen groepen, schadelijke polarisatie en een grotere kans op confrontaties in de openbare ruimte.
- De veiligheid van vrouwen en LHBTQIA+ personen onder druk staat en dat dat een maatschappelijk probleem is dat in Utrecht aandacht verdient.
- Veiligheid en stabiliteit geen vanzelfsprekendheden meer zijn. Het belang van weerbaarheid tegen internationaal conflict, grootschalige stroomuitval, klimaatverandering of een digitale ontregeling is daarbij naar de voorgrond gekomen.
- Veiligheidsproblematiek en criminaliteit vrijwel altijd een digitale/online component kennen.
- Op basis van actuele data, professionele inzichten en analyses, we onze inzet op de veiligheidsthema’s van de afgelopen vier jaar onverminderd moeten voortzetten. Verder zullen trends en nieuwe ontwikkelingen de komende jaren invloed hebben op de stad. Als er voldoende aanleiding voor is, scherpen wij onze doelstellingen gedurende de looptijd van de Veiligheidsagenda aan. We leven in een periode van toenemende onzekerheden, zowel nationaal als internationaal, die ook in Utrecht zichtbaar en voelbaar zijn.

Toelichting doelstellingen:

Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit

- In Utrecht spelen grote en urgente opgaven op het gebied van veiligheid en zorg. Het gaat om personen met complexe en hardnekkige problemen. Deze personen plegen strafbare feiten,

veroorzaken overlast, laten onbegrepen gedrag zien en hebben te maken met bijvoorbeeld verslaving en schulden.

- Het aantal meldingen ‘overlast door personen met verward en onbegrepen gedrag’ is de afgelopen jaren toegenomen. Het gaat hierbij niet altijd over mensen met psychiatrische problematiek maar juist ook vaak over mensen met een samenloop van complexe problemen (zoals gedrag/persoonlijkheidsproblematiek, verslaving, agressie, licht verstandelijke beperking).
- We zien een aanhoudend probleem van overlast en criminaliteit in met name de binnenstad van Utrecht, veroorzaakt door overlastgevende en criminele vreemdelingen (OCV) waaronder uitgeprocedeerde en ongedocumenteerde vreemdelingen, rondreizende jonge vreemdelingen, Noord-Afrikaanse migranten en (jongvolwassen) asielzoekers, inclusief alleenstaande minderjarigen. Deze personen komen op verschillende momenten op verschillende plekken in beeld bij gemeenten, politie, justitie, zorgpartners en de vreemdelingenketen.
- We stellen grenzen aan overlastgevend en strafbaar gedrag door stevig en zichtbaar op te treden tegen overtredingen en zo het gedrag van overlastgevers te normeren. Overlastgevers bieden we perspectief door het aanbieden van hulp en zorg of terug geleiding naar opleiding, werk of land van herkomst.
- Naar aanleiding van het toenemend aantal escalaties door een kleine groep jongeren intensiveren we de komende jaren de aanpak van jongerenoverlast. Het doel is om rust te creëren en te bewaren in alle wijken, en daarmee jongerenoverlast beheersbaar te houden.
- Jongeren bieden we perspectief door hen alternatieven en toekomstkansen te bieden, door de samenwerking tussen ouders, opvoeders en scholen te versterken en door hun weerbaarheid tegen verleidingen van het criminele pad te vergroten."
- We werken aan een goede informatiepositie over wat er gebeurt en starten op de plekken waar de meeste problematiek is en de meest recente incidenten met een openbare-ordeverstorend karakter hebben plaatsgevonden.
- We vergroten onze kennis en vakbekwaamheid over wat jongeren beweegt, zowel online als op straat.

Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs) criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg

- Utrecht speelt een centrale rol in de (inter)nationale drugshandel. Geweld wordt niet geschuwd, beschietingen en explosies vinden plaats in onze stad. Het is onvoorstelbaar hoeveel geld en geweld er in de wereld van drugshandel omgaat en met hoeveel maatschappelijke ontwrichting dit gepaard gaat. We zien dat criminele netwerken op allerlei manieren ook de zorg zijn binnengedrongen.
- De aanpak van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit is complex en vraagt een lange adem, temeer gezien de toenemende verwevenheid met de zorgsector die wordt gebruikt als financieringsbron en dekmantel.
- Onze inzet blijft daarom hard nodig. We blijven de lijn van de nota Grenzen Stellen Perspectief Bieden volgen, en houden focus op tegengaan van ondermijning in de zorg. De kern van de nota zijn twee pijlers: het doorbreken van criminele carrières en het doorbreken van criminele geldstromen.

Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust

- We willen de democratische rechtsorde beschermen en excessen door maatschappelijke onrust tegengaan.
- We zetten vanuit *Utrecht zijn we samen* in op het tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme. Dit doen we door een groot netwerk van professionals en bondgenoten in te zetten.
- We bieden deskundigheidsbevordering aan zodat (online) trends en excessen tijdig gesignaleerd kunnen worden. Bijvoorbeeld bij nieuwe vormen van extremisme, desinformatie en schadelijke polarisatie, waarbij ook aandacht is voor de rol van online media.

- We zetten persoonsgerichte aanpak in bij personen die de democratische rechtsorde (dreigen te) ondermijnen.
- Veiligheidsmaatregelen die we toepassen ter bescherming van de democratische rechtsorde, worden gebaseerd op actuele (online) informatie en risico-inschattingen en komen tot stand in nauwe afstemming met de politie en andere veiligheidsdiensten. Denk hierbij aan maatregelen in het kader van het stelsel van bewaken en beveiligen, evenals van het in goede banen leiden van vreedzame demonstraties.

Veilige stad voor vrouwen

- We willen dat Utrecht een veilige stad is voor vrouwen. We willen dat Utrecht veilig is voor vrouwen die met geweld te maken krijgen; achter de voordeur en in de openbare ruimte.
- We zetten in op het vroegtijdig tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties door de aanpak geweld tegen vrouwen te versterken met bewustwording en normering, (vroeg) signalering, een stevige daderaanpak, bescherming en opvang.
- We besteden aandacht aan veiligheid in de openbare ruimte met de aanpak straatintimidatie. Daarbij vinden we het belangrijk de openbare ruimte te bezien door de ogen van vrouwen en nodigen hen uit samen met ons de openbare ruimte te schouwen zodat deze verbetert kan worden.
- We versterken de veiligheid van vrouwen door de digitale omgeving mee te nemen. Dit doen we door het signaleren van online dynamieken en schadelijke trends. Ook zetten we in op goede doorverwijzing bij digitale incidenten en/of schadelijke content in het online domein (zoals deepfakes en sextortion).

Weerbare samenleving

- We willen ons -samen met partners in de stad- beter voorbereiden op de gevolgen van maatschappelijke ontwrichting door een grootschalige en langdurige crisis.
- Onze inzet is erop gericht de (digitale) weerbaarheid van onze eigen organisatie en van onze crisisorganisatie te vergroten. En ook op het inrichten van noodsteunpunten in de wijken.
- Hierbij zijn zelfredzaamheid en samenredzaamheid in Utrecht sleutelbegrippen.

Reguliere werkzaamheden en wettelijke verplichtingen
Naast de doelstellingen in de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 blijft de burgemeester zich vanuit haar OOV-portefeuille inzetten op het integraal veiligheidsbeleid. Dit bestaat uit bestaand beleid, maatregelen, instrumenten, bevoegdheden en voorzieningen die nodig zijn om de stad veilig te houden. Denk hierbij onder meer aan de wettelijke taken op het gebied van crisisbeheersing, huiselijk geweld (huisverboden), acties in het kader van preventie, het faciliteren van demonstraties, het voorkomen van en prepareren op openbare ordeverstoringen met de driehoekspartners en de voorbereiding van de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare ordehandhaving. Verder valt te denken aan gemeentelijk cameratoezicht in het kader van de openbare orde, het veilig en feestelijk verloop van Koningsnacht/-dag en de Jaarwisseling, ordelijk verloop van wedstrijden in het betaald voetbal en de aanpak van woonoverlast.

Leidende principes voor de uitvoering
De volgende vijf leidende principes zijn richtinggevend bij de uitvoering van de Veiligheidsagenda.
1. Grenzen stellen, perspectief bieden
2. Ongelijk investeren voor gelijke kansen
3. Integrale samenwerking: verantwoordelijkheid nemen en rolvastheid
4. Aandacht voor Utrechtse jeugd en jongvolwassenen
5. Informatie- en risicogestuurd werken.

Juridische context
Op grond van artikel 38b lid 1 Politiewet stelt de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. De doelen worden met dit raadsvoorstel Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 voorgelegd.

Beslistermijn
Op grond van artikel 38b lid 1 Politiewet stelt de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vast die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. Dit wordt vastgelegd in het integraal veiligheidsplan (IVP) dat de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 heet. Het is wenselijk de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 zo spoedig mogelijk na afloop van de huidige Veiligheidsagenda (1-1-2027) te laten vaststellen door de raad.

Beoogd effect
In de eerste plaats dient de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 om de veiligheid en leefbaarheid van de stad te verbeteren. Specifieker werken we aan:
- het terugdringen van de toename van overlast en criminaliteit, zodat (het gevoel van) de veiligheid in buurt en wijk wordt vergroot;
- het tegenaan van ontwrichtende effecten van ondermijnende (drugs)criminaliteit, met daarbij tevens focus op het tegengaan van ondermijning in de zorg;
- het beschermen van de democratische rechtsorde en het tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust;
- een stad waar vrouwen zich op ieder moment van de dag veilig voelen;
- een samenleving die weerbaar is en voorbereid is op mogelijke incidenten, rampen en crises die impact hebben op stad en gemeentelijke organisatie.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- Document Utrecht - Raadsbesluit Nota Grenzen stellen, perspectief bieden tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit (28122021).pdf - iBabs Publieksportaal
- Document Utrecht - Veiligheidsagenda 2023-2026 (mei 2023).pdf - iBabs Publieksportaal
- Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2023 Utrecht - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)
- Raadsbrief Herijking Utrecht zijn we samen Utrecht - iBabs Publieksportaal
- Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2024 Utrecht - iBabs Publieksportaal
- Raadsbrief Aanpak ondermijning in de zorg Utrecht - iBabs Publieksportaal
- Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2025 Utrecht - iBabs Publieksportaal

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De beleidsnota veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 vast te stellen, op basis waarvan de gemeente de komende 4 jaar werkt aan een veilige stad voor inwoners, ondernemers en bezoekers van Utrecht, met als belangrijkste punten: a. Continueren van doelstellingen uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026: i. Terugdringen van overlast en criminaliteit en de wijkveiligheid te vergroten; ii. Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit, en in het bijzonder tegengaan van ondermijning in de zorg; iii. Beschermen democratische rechtsorde (waaronder het tegengaan van excessen door maatschappelijk onrust); b. Aanvullend de volgende doelstellingen toe te voegen: iv. Veilige stad voor vrouwen; v. Weerbare samenleving; c. Bij alle thema's specifiek aandacht hebben voor de manier waarop digitale technische ontwikkelingen enerzijds en de online leefwereld anderzijds de problematiek versterken of nieuwe risico's creëren, die veiligheid en leefbaarheid in stad en buurt direct beïnvloeden, en is dit geen aparte doelstelling meer.
Argumenten	
1.1	Prioriteiten uit 2023-2026 zijn actuele, urgente opgaven waarbij de veiligheidssituatie in de stad ten opzichte van vier jaar geleden complexer en uitdagender is geworden.

	De trends en ontwikkelingen die zichtbaar waren tijdens het opstellen van Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026 hebben zich tijdens de looptijd van de beleidsnota in grote lijnen doorgezet. De prioriteiten uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026 zijn daarom nog steeds relevant en urgent voor de komende vier jaren. Met de groei van de stad groeit ook de grootstedelijke problematiek. Overlastmeldingen en criminaliteitscijfers zijn gestegen, drugsproblematiek is diepgeworteld in Utrecht en (preparatie op mogelijke) excessen door maatschappelijke onrust blijven om veel inzet van gemeente en veiligheidspartners vragen. De Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 bouwt daarom voort op de prioriteiten uit de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026. Daarbij zijn accentverschuivingen, zoals die naar ondermijning in de zorg, opgenomen in de nieuwe Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030. Een effectieve inzet op de doelstellingen vraagt om een lange adem. Het continueren van de doelstellingen maakt dat mogelijk.
1.2	Brede maatschappelijke uitdagingen zoals geweld tegen vrouwen en geopolitieke ontwikkelingen vragen om aanvullende doelstellingen.
	Naast dat er doelstellingen (aangescherpt) worden doorgezet, zetten we in op een aanpak geweld tegen vrouwen. Daarnaast kunnen geopolitieke ontwikkelingen, klimaatveranderingen en netcongestie in Nederland leiden tot een grootschalige en langdurige ramp of crisis, met ook een grote impact op de Utrechtse samenleving. Daarom zijn in de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 de doelstellingen ‘veilige stad voor vrouwen’ en ‘weerbare samenleving’ toegevoegd.
1.3	De fysieke en online leefwereld zijn verbonden en vraagt een hybride aanpak op alle veiligheidsthema’s en geen aparte doelstelling.
	De digitalisering van de samenleving gaat onverminderd door en dat heeft ook effect op de veiligheidsvraagstukken. De fysieke en online leefwereld zijn verbonden en vraagt een hybride aanpak bij de veiligheidsvraagstukken. Daarom is de digitale component van veiligheid verweven in alle doelstellingen van de veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030 en is het geen aparte doelstelling meer.
1.4	De Veiligheidsagenda draagt bij aan lokale, regionale en landelijke doelstellingen in veiligheidsbeleid.
	Met de Veiligheidsagenda dragen we bij aan de doelstellingen zoals beschreven in het Coalitieakkoord 'Voor Uuuu' 2026-2030 en in de gemeentelijke beleids- en uitvoeringsprogramma’s die daarmee samenhangen, zoals de Ruimtelijke Strategie 2040 en de Sociale Visie Utrecht 2040. De doelstellingen uit de Veiligheidsagenda sluiten aan bij de prioriteiten die landelijk en regionaal worden vastgesteld in respectievelijk de Landelijke Veiligheidsagenda 2027-2030 en de Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2027-2030.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	De uitvoering van deze agenda staat onder druk door capaciteitstekort bij de (veiligheids)partners van de gemeente en binnen de gemeente.
	Een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van de prioriteiten is de beschikbare capaciteit bij de partners. Er is echter een groot tekort aan capaciteit bij o.a. de politie, het OM, de rechtbank, zorgpartners en de Jeugdbescherming. We zien ook dat er op de arbeidsmarkt een beperkt aanbod is aan specialisten binnen het veiligheidsdomein. Deze tekorten hebben gevolgen voor onze gezamenlijke uitvoeringskracht binnen deze Veiligheidsagenda. We temporiseren dan wel prioriteren als dit risico zich voordoet.
1.2	Partners kunnen prioriteiten of capaciteit elders leggen waardoor kans is op minder uitvoeringskracht voor deze agenda.
	Veiligheid is een gezamenlijke integrale opgave van de gemeente en haar partners. Ieder stelt echter prioriteiten en kaders vanuit eigen taakstelling en gezag. Wanneer partners hun prioriteiten anders leggen dan de gemeente heeft dit gevolgen voor de doelstellingen

	in de veiligheidsagenda en het (tijdig) behalen daarvan. Als dit risico zich dreigt voor te doen, dan stemmen we hierover af met partners.
1.3	De beperkte beschikbaarheid van en knelpunten bij woon- en verblijfsruimten voor zorg bemoeilijken de aanpak van veiligheidsproblematiek.
	Er is een tekort aan (sociale) woonruimte, plekken voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en forensische zorg. We zien lange wachtlijsten in de jeugdhulp- en zorgsector. Hierdoor is het lastig om passende woonruimte en (verblijfs)zorg snel beschikbaar te stellen als de situatie daar vanwege veiligheidsbelang om vraagt. We blijven extra investeren in opvangplekken vanuit de gemeente om tijdelijk de plaatsing op een (crisis)zorg- of behandelplek te overbruggen bij multiproblematiek en hoog risicovolle casuïstiek.
1.4	De afhankelijkheid van niet-structurele (rijks)bijdragen bedreigt de uitvoering van deze agenda.
	Door de afhankelijkheid van niet-structurele (rijks)bijdragen voor de financiering van onderdelen van onze werkzaamheden en aanpak, bestaat de kans dat beschikbare middelen wegvallen wanneer deze bijdragen niet worden voortgezet, met als gevolg dat activiteiten moeten worden afgeschaald of beëindigd. Hierdoor komt de realisatie van de beoogde doelstellingen en de leefbaarheid en veiligheid in de stad onder druk te staan. We ondervangen dit risico door helder te houden welke middelen nodig zijn en daarvoor te lobbyen. Daarbij brengen we in kaart wat de eventuele gevolgen zijn van minder of geen (incidentele) middelen. We blijven ook zorgvuldig afwegen welk werk we waarmee doen en waar we, indien nodig, kunnen herstructureren. Het uitgangspunt is daarbij dat we zo min mogelijk afdoen aan de inzet voor de veiligheid van onze inwoners.
1.5	Nieuwe crises die veel van de gemeentelijke capaciteit vragen, de extra inzet van de gemeente op weerbaarheid en grote opschaling bij incidentbestrijding beperken de uitvoeringskracht voor deze agenda.
	Door nieuwe crises die veel van onze capaciteit vragen, zoals dit bijvoorbeeld speelt bij het Midden-Oosten conflict, onze extra inzet op weerbaarheid door geopolitieke ontwikkelingen en bij grote opschaling bij incidentbestrijding (zoals bij de explosie Visscherssteeg) bestaat de kans op minder uitvoeringskracht met als gevolg dat de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda niet of niet tijdig worden behaald. We temporiseren dan wel prioriteren als dit risico zich voordoet.
1.6	Toenemende polarisatie en daardoor onder druk staan van vertrouwen tussen inwoners in buurten gaat gepaard met verkleinen van vertrouwen in de overheid.
	Door toenemende polarisatie in de maatschappij en het daardoor onder druk staan van vertrouwen tussen inwoners in buurten, bestaat de kans dat het vertrouwen van inwoners in de overheid en de democratische rechtsorde verder afneemt en de noodzakelijke basis voor samenwerking verzwakt. Dit heeft als gevolg dat activiteiten binnen onze aanpak minder effectief zijn en de beoogde doelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd. We bouwen aan vertrouwen in de overheid door voorspelbaar te zijn en duidelijk, open en eenduidig te werken en te communiceren. Ook blijven we inzetten op het vergroten van de meldingsbereidheid.

Financiën

Onderstaande tabel is opgesteld met inachtneming van de Programmabegroting 2027 (ten tijde van presentatie en publicatie op 24 september 2026).

				bedragen * € 1.000
Doelstellingen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Lasten				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	25.459	24.427	24.427	23.291
Preventieve en repressieve maatregelen, zoals inzet Eropaf team, toezicht en handhaving, versterken weerbaarheid jongeren tegen verleidingen van het criminele pad, stevig en zichtbaar optreden tegen overtredingen, perspectief bieden met hulp en zorg of terug geleiding naar opleiding, werk of land van herkomst				
Waarvan:				
Bijdrage Samenwerkingsverbanden - Zorg en Veiligheidshuis Utrecht en Landelijk Bureau Zorg- en Veiligheidshuizen	*2.723*	*2.723*	*2.723*	*1.587*
Jongerenwerk - Jeugd en Veiligheid	*6.160*	*6.160*	*6.160*	*6.160*
Straatveiligheid	*150*	*150*	*150*	*150*
Cameratoezicht	*967*	*967*	*967*	*967*
Overlastgevende Criminele Vreemdelingen	*686*	*686*	*686*	*686*
Samen eropaf	*1.103*	*1.103*	*1.103*	*1.103*
Toezicht en handhaving wijkveiligheid	*4.735*	*4.737*	*4.737*	*4.736*
Overige uitvoeringskosten inclusief materieel budget	*8.935*	*7.901*	*7.901*	*7.902*
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	6.919	7.021	7.030	7.030
Preventieve en repressieve maatregelen, zoals voorkomen van jonge aanwas, voorkomen doorgroeien, verbeteren perspectief, verstoren criminele activiteiten, fenomeenanalyses, actie- en controle dagen, interne bewustwordingssessies				
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	6.994	7.332	7.355	7.356
Tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme (Utrecht zijn we samen), o.a. door groot netwerk aan professionals en bondgenoten in te zetten, aanbieden van deskundigheidsbevordering, inzet persoonsgerichte aanpak				
Veilige stad voor vrouwen	315	315	315	315
O.a. meer inzet op bewustwording en normering, (vroeg) signalering, bescherming en opvang van slachtoffers en een stevige plegeraanpak, preventieve en handhavende maatregelen voor straatintimidatie en versterken van de veiligheid van vrouwen door de impact van de digitale omgeving mee te nemen.				
Weerbare samenleving	1.000	1.000	1.000	1.000
Gemeentebreed budget ten behoeve van vergroten (digitale) veiligheid van de gehele eigen organisatie en de crisisorganisatie, inrichten van noodsteunpunten in de stad.				
Totaal benodigd budget (A)	**40.688**	**40.095**	**40.127**	**38.991**
Reeds in de begroting gedekt (B)	**39.168**	**38.938**	**38.969**	**37.834**
Baten				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	-363			
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	0	0	0	
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	-1.157	-1.157	-1.157	-1.157
Veilige stad voor vrouwen				
Weerbare samenleving				
Totaal bijdragen van derden (C)	**-1.520**	**-1.157**	**-1.157**	**-1.157**
Nog niet gedekte kosten (A-B-C)	0	0	0	0

				bedragen * € 1.000
Doelstellingen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Lasten				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	25.459	24.427	24.427	23.291
Preventieve en repressieve maatregelen, zoals inzet Eropaf team, toezicht en handhaving, versterken weerbaarheid jongeren tegen verleidingen van het criminele pad, stevig en zichtbaar optreden tegen overtredingen, perspectief bieden met hulp en zorg of terug geleiding naar opleiding, werk of land van herkomst				
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	6.919	7.021	7.030	7.030
Preventieve en repressieve maatregelen, zoals voorkomen van jonge aanwas, voorkomen doorgroeien, verbeteren perspectief, verstoren criminele activiteiten, fenomeenanalyses, actie- en controle dagen, interne bewustwordingssessies				
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	6.994	7.332	7.355	7.356
Tegengaan van schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme (Utrecht zijn we samen), o.a. door groot netwerk aan professionals en bondgenoten in te zetten, aanbieden van deskundigheidsbevordering, inzet persoonsgerichte aanpak				
Veilige stad voor vrouwen	315	315	315	315
O.a. meer inzet op bewustwording en normering, (vroeg) signalering, bescherming en opvang van slachtoffers en een stevige plegeraanpak, preventieve en handhavende maatregelen voor straatintimidatie en versterken van de veiligheid van vrouwen door de impact van de digitale omgeving mee te nemen.				
Weerbare samenleving	1.000	1.000	1.000	1.000
Vergroten (digitale) veiligheid van de eigen organisatie en de crisisorganisatie, inrichten van noodsteunpunten in de stad.				
Totaal benodigd budget (A)	**40.688**	**40.095**	**40.127**	**38.991**
Reeds in de begroting gedekt (B)	**39.168**	**38.938**	**38.969**	**37.834**
Baten				
Tegengaan/terugdringen van overlast en criminaliteit	-363			
Tegengaan ontwrichtende effecten van (drugs)criminaliteit en focus op tegengaan van ondermijning in de zorg	0	0	0	
Beschermen democratische rechtsorde en tegengaan excessen door maatschappelijke onrust	-1.157	-1.157	-1.157	-1.157
Veilige stad voor vrouwen				
Weerbare samenleving				
Totaal bijdragen van derden (C)	**-1.520**	**-1.157**	**-1.157**	**-1.157**
Nog niet gedekte kosten (A-B-C)	0	0	0	0

Coalitieakkoord 2026-2030
In het Coalitieakkoord 2026-2030 zijn vanaf 2027 structureel middelen beschikbaar gesteld voor:
- het bestrijden van overlast door de inzet van jongeren- en eropaf-teams (3,5 miljoen euro)
- extra inzet straatveiligheid (0,150 miljoen euro)
- weerbaarheid en aanpak om te zorgen dat de organisatie en inwoners weerbaar zijn tegen mogelijke rampen en crisis, bijvoorbeeld stroomuitval (1 miljoen euro - waarvan 0,5 miljoen euro aan verwachte Rijksbijdragen Weerbaarheid die nog onzeker zijn - en voor 2026 0,5 miljoen euro)
- De aanpak van femicide (geweld tegen vrouwen) (0,2 miljoen euro)
- Faciliteren van demonstraties (0,2 miljoen euro)

Vervolg
Voortgangsrapportages
In jaarlijkse voortgangsrapportages zullen wij rapporteren over de voortgang van de Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030.

Zicht op effect
In de wetenschap dat zicht op impact waardevol is, ondernemen we veel activiteiten om daar zo goed mogelijk vooruitgang te boeken. Zo toetsen we tussentijds resultaten aan recent onderzoek en kennis

over wat wel en niet werkt in de hulpverlening of wijkgerichte aanpak. Kennis over risico-en beschermende factoren voor afglijden in de criminaliteit benutten we in onze aanpakken. Daarbij zetten we zoveel mogelijk acties in die aantoonbaar resultaat hebben. Voor het aanbod van maatregelen kijken we naar wat lokaal nodig is en resultaat kan hebben. Tijdens de uitvoering wordt de voortgang van wat we doen in de gaten gehouden. In jaarlijkse voortgangsrapportages gaan we vooral in op de maatregelen die we hebben ondernomen. Kwantitatieve gegevens over de uitvoering worden naast kwalitatieve bronnen (zoals de ervaringen van professionals) gelegd, zodat een zo compleet mogelijk beeld ontstaat.

Samen stad maken

'*Gemeente aan zet'* van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Dit voorstel zet de Veiligheidsagenda Utrecht 2023-2026 voort waarbij in 2022 meerdere gesprekken zijn gevoerd in de Utrechtse wijken met inwoners, ondernemers, wijkagenten en andere professionals. Deelnemers herkenden de prioriteiten binnen de Veiligheidsagenda (IVP).
Voor dit voorstel zijn onze partners in 2026 bevraagd tijdens bestaande samenwerkingsvormen en/of overlegvormen.
Daarnaast is gebruik gemaakt van signalen die ons regulier bereiken, onder andere via de veiligheidsteams in de wijken.
Participatie is een belangrijk onderdeel binnen de aanpak van veiligheidsproblematiek. We werken vanuit een brede coalitie van inwoners, ondernemers, professionals en partners en we zijn blijvend met elkaar in gesprek over de gezamenlijke aanpak van de veiligheidsproblematiek.

Communicatie

Na vaststelling van de beleidsnota informeert de gemeente de veiligheids- en zorgpartners in het sociaal domein.
De gemeente maakt via diverse kanalen de inhoud van het voorstel bekend.

(Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Beleidsnota Veiligheidsagenda Utrecht 2027-2030
- Raadsbrief

Bijlagen informatief
-